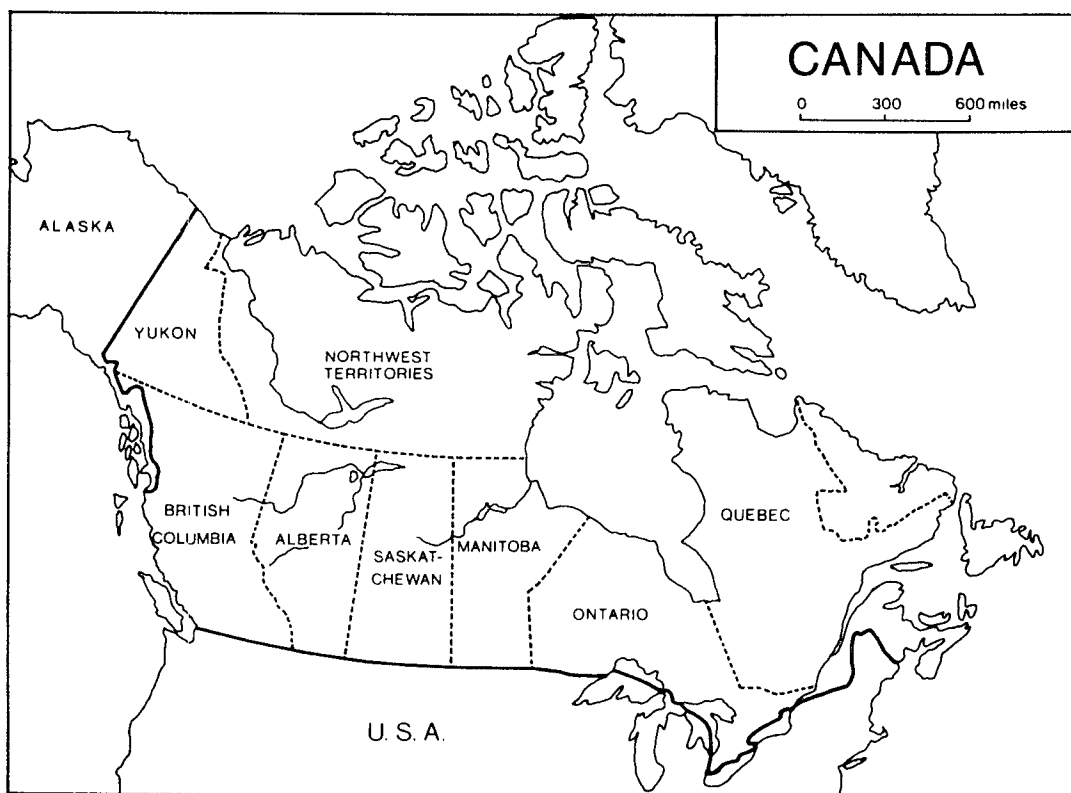

De indfødtes kamp for deres landrettigheder i Nordcanada

af Inger-Lise Nielsen

Kort fra »Vort land, vort liv. Udvikling og oprindelige rettigheder i artisk Canada«, redigeret af Helge Kleivan og Karen Nørregaard. Institut for Eskimologi, København 1976.

Den vestlige verdens ekspansion ud over resten af verden til selv fjerne steder beboet af etniske minoriteter har medført, at disse etniske minoriteter er begyndt at

organisere sig og gøre krav på de landområder, de nogle steder er blevet frarøvet, eller at de kræver medbestemmelse over deres landområder. De senere års rå-

stofmangel har medført, at nationalstaterne, for at kunne fortsætte deres vækstprogrammer, er begyndt at udnytte ikke-fornyelige ressourcer (olie og mineraler) i minoritetsgruppernes områder. Det er meget få steder, der er fundet løsninger på problemet ikke-fornyelig ressourceudnyttelse kontra fornyelig ressourceudnyttelse.

I Canada er der langt fra fundet en løsning. I det følgende vil jeg søge at beskrive de indfødtes kamp dér som eksempel på den kamp, der foregår overalt i den 4. verden.

Der er selvfølgelig andre indfødte grupper i Canada med tilsvarende problemer end dem, jeg her vil beskæftige mig med. Min afgrænsning skyldes to ting:

1) *det er territorier, som har et andet forhold til føderalregeringen end provinserne (føderalregeringen alene bestemmer over ressourceudviklingen. Territorialregeringernes magt er meget begrænset, de er først og fremmest rådgivende og er afhængige af økonomisk støtte fra føderalregeringen).*

2) *der er områder, hvor de indfødte har ejendomsretten.* For en del af Mackenziedistriktet findes der ganske vist 2 traktater (nr. 8 og 11), men disse tillader jeg mig at anse for tvivlsomme, da de af indianerne betragtedes som freds- og venskabstraktater og ikke som landafståelsestraktater. Endvidere synes der at have været snyderi ved underskrivelsen af traktaterne.¹

Yukon og N.W.T. udgør tilsammen over 1/3 af hele Canada. I Yukon bor der 18.388 mennesker, hvoraf de 6000 er indianere* og i N.W.T. bor der 34.807,

heraf ca. 13.000 indianere og 15.000 inuit (eskimoer). Hele Canadas befolkning er på 21.568.311.²

Økosystemet i territorierne kan kendetegnes ved sin simpelhed, en simpel fødekæde, dvs. få arter, der eksisterer her. Desuden store svingninger i bestandenes størrelser og lave vækstrater. *Altså områder, der er meget følsomme og sårbare over for forstyrrelser som f. eks. forurening.*

I den Kongelige Proklamation af 1763 nævnes for første gang indianernes rettigheder. I denne lov opstilles der procedurer om ophævelse af de indfødtes rettigheder, dvs. retningslinier for indgåelse af traktater. I 1876 kom den første indianerlov (Indian Act), hvor føderalregeringen fik ansvar for og kontrol over indianerne. Inuit, der som følge af deres perifære geografiske placering levede relativt i fred langt op i tiden, blev fra 1939 i lovgivningen betragtet som indianere og fik ret til samme særbehandling som disse.

* 3000 status og 3000 ikke-status indianere i Yukon 7000 status samt 6000 ikke-status indianere i N.W.T. Denne opdeling i status og ikke-status er ren administrativ påført af føderalregeringen. Statusindianerne er registreret i DINA (Department of Indian and Northern Affairs – parallel til grønlandsministeriet), der har særligt ansvar for dem. De har visse særrettigheder og er underlagt visse begrænsninger. Ikke-status indianere er folk, der af forskellige – ofte tilfældige – grunde ikke er registreret som indianere. *Metis* (blandinger af hvide og indianere) hører til denne gruppe, som er almindelige borgere med almindelige rettigheder. Til trods for, at mange af dem lever traditionelt som indianere har de ikke samme muligheder som statusindianerne for økonomisk støtte o. lign. fra føderalregeringen.

Kontakttiden: For ca. 300 år siden begyndte de hvide at få indflydelse på den traditionelle levevis, idet russerne begyndte at handle med kystindianerne. Ved denne handel opstod de første kommercielle pelsjægere. I 1840 oprettedes den første handelsstation af Hudson Bay Company, hvor der for alvor blev kontakt med indianerne og i mindre grad med eskimoerne. Senere kom missionærer, hvalfangere og guldgravere til. Som følge af de hvides indmarch i området sendte den canadiske regering politi derop, dels for at opretholde lov og orden dels for at sikre canadisk suverænitet. Det var således først omkring det 20. århundrede, at den canadiske regering påtog sig et medansvar for de indfødte.

Siden den første kontakt er de indfødte gradvis blevet mere og mere afhængige af storsamfundet. I begyndelsen fungerede de som en slags „turistførere“ og senere opstod der handelsrelationer. Med tiden skete der også en tilflytning til byer, når man ikke længere kunne klare sig på traditionel vis – bla. p.gr.a. overfangst – og fordi undervisning og uddannelse næsten udelukkende foregår i byerne. *Trods den større afhængighed af storsamfundet er denne periode op til ca. 1960 dog kendetegnet af, at storsamfundet har brug for de indfødte.* De hvide havde nemlig ikke teknologi til at klare sig i de arktiske områder.

Moderne tider

Den alvorligste situation for de indfødte opstod med industriudviklingen. Man har ikke længere brug for dem, men man er interesseret i de områder, de uheldigvis bebor og udnytter.

De hvide ved, hvad de vil have og hvordan de skal få det.

Indtil sidst i 1960'erne anså man det nordlige Canada for en enorm ødemark. Men da den vestlige verden begyndte at få energiproblemer, begyndte de multinationale olieselskaber at interessere sig for de arktiske områder. I 1968 fandt man olie i Prudhoe Bay, Alaska, og herefter voksede også interessen for det nordlige Canada. Føderalregeringen opfordrede til og tilskyndede olie- og gas eftersøgninger. Der var pludselig opstået en trussel mod de indfødtes landområder. Man fandt da også gas i området og gik i gang med at løse transportproblemet. En plan gik ud på at lave en gasrørledning ned gennem Mackenziedalen, men denne plan stødte på stor modstand fra indfødte organisationer og miljøgrupper. Føderalregeringen nedsatte så en undersøgelseskomite, der kom frem til at: 1) projektet burde udsættes i 10 år, så der var tid til at foretage tilstrækkelige miljøundersøgelser og til at få en aftale i stand med de indfødte om deres landkrav.

Denne plan er indtil videre lagt på hylden og man har i stedet besluttet sig for en rute gennem Alaska og ned i det sydlige Yukon via den allerede eksisterende Alaska Highway og videre til Alberta. Der har været flere andre forslag fremme (bla. rørledning fra de arktiske øer ned gennem den vestlige del af N.W.T. samt at udskibe olien/gassen).

Nu betegnes det nordlige Canada som „the last frontier“, det sidste store ubrugte fond af naturressourcer. I Sydcanada anser man Nordcanada som en mulighed for industriel ekspansion. *Storsamfundet*

ser området som et „varehus“ med ressourcer beregnet for industrierne i syd. Men for den indfødte befolkning er Nordcanada ikke nogen „last frontier“, det er deres hjemland. Det er det land, de i århundreder har beboet og levet af, de har udnyttet fornyelige ressourcer på en sådan måde, at der har været balance i naturen.

Og med den nye type udvikling (industriudvikling) der ikke har brug for befolkningen men kun for landet, er der vokset *indfødte organisationer* frem, som kræver kontrol over udviklingen via anerkendelse af deres ejendomsret til landet.

Organiseringen af de indfødte er især sket i de sidste 10 år. Ud over truslen om industriudvikling kan „The White Paper“ (hvor man foreslår ophævelse af indianernes særrettigheder) også ses som en væsentlig baggrund for deres organisering.

Nu findes *CYI* (Council for Yukon Indians), der forhandler landkrav for alle indfødte i Yukon, *NIB* (National Indian Brotherhood) for satusindianerne i Canada, hvis underafdeling *NWTIB* (Indian Brotherhood in NWT), senere kaldet *Dene Nation*, forhandler krav for Mackenziedalen. *Metis Association*, som varetager Metis og ikke-statusindianernes interesser i samme område, og *ITC* (Inuit Tapirisat of Canada) for alle inuit (eskimoer). Endvidere er *COPE* (Committee for Original Peoples Entitlement), en underorganisation af ITC, aktuel i denne sammenhæng, da den fremsatte sit eget landkravsforslag for det vestlige arktiske område i 1977.

Disse organisationer har alle fremsat landkrav overfor føderalregeringen, kra-

vene begrundes med oprindelige rettigheder.

Oprindelige rettigheder er den ejendomsret, som indfødte folk har med udgangspunkt i deres oprindelige brug og besiddelse af et land.

Igennem Canadas historie er der en klar anerkendelse af oprindelige rettigheder, og der findes tilkendegivelser om, at disse rettigheder ikke kunne beskæres uden efter samråd mellem de indfødte og føderalregeringen. Erstatning skulle betales ved ophævelse af disse rettigheder.

Der findes en række eksempler på lovgivning, retsafgørelser og administrative beslutninger som bekræfter den nævnte påstand.³

De forskellige indfødte organisationer har alle brugt tid og folk på at bevise deres behov for og tilknytning til de krævede områder. Der er foretaget undersøgelser af, hvor store områder en person bruger til jagt, og bosætningsmønstre er blevet undersøgt. Heraf fremgår det, at „mindst 60 % af Dene-folket bruger landet konstant“⁴; ligeledes har NIB's medarbejdere fundet ud af, at en person normalt bruger 625 km² til jagt. I ITC's undersøgelser er man kommet frem til, at hver jæger bruger ca. 500 km². Føderalregeringen har ment, at de indfødte var blevet mindre mobile end tidligere. Først handelsstationerne og senere muligheder for lønarbejde har man regnet for faktorer, der ville medvirke til større bofasthed og mindre jagt. Men undersøgelser har vist, at f.eks. snescootere har gjort det muligt at udnytte et større område end tidligere. „Faktisk udnytter folk landet mere nu end i den normadiserende

periode. Lønarbejde har ikke kunnet erstatte jagt og fiskeri som hovederhverv, men er tværtimod blevet integreret i den traditionelle økonomi⁵.

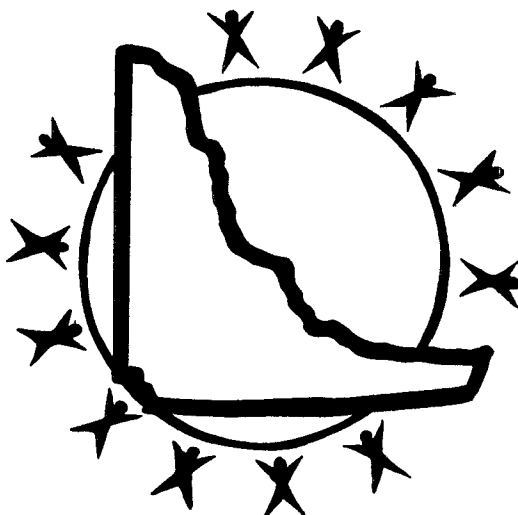
Fælles for landkravene er, at man ønsker at opnå kontrol og en eller anden form for medbestemmelse i sit område. Man understreger, at man ikke er imod udviklingen, men at man vil have mulighed for at deltage og kontrollere den. Desuden understreger man, at man ikke er separatiser. „Vi ønsker hverken apartheid eller assimilation. Vores kamp drejer sig om deltagelse, en deltagelse, der vil betyde, at vore oprindelige rettigheder bliver bibeholdt. Vi ønsker en grad af selvbestemmelse = kontrol“⁶.

Følgerne af landkravene strækker sig fra 1) *ophævelse af ejendomsretten over* 2) *delvis ophævelse af ejendomsretten til* 3) *anerkendelse af ejendomsretten.*

Jeg vil nu redegøre for hovedtrækkene i de enkelte landkrav begyndende fra vest med CYIs krav, „Together Today for Our Children Tomorrow“ for Yukon, fremsat i 1973.

Forslaget omfatter alle af Yukon-indiansk afstamning, og man kræver et mindre landområde samt jagtret i resten af Yukon. Endvidere ønskes kompensation for tidligere udnyttelse af deres områder og garanti for indiansk deltagelse i og udnyttelse af ikke-fornyelige ressourcer. Man vil styre egne anliggender og have garanti for indiansk deltagelse i territorialregeringen.

I de følgende år foregik der forhandlinger mellem CYI, føderalregeringen og

*„Together Today for Our Children Tomorrow“.
Fra CYIs forslag i Yukon.*

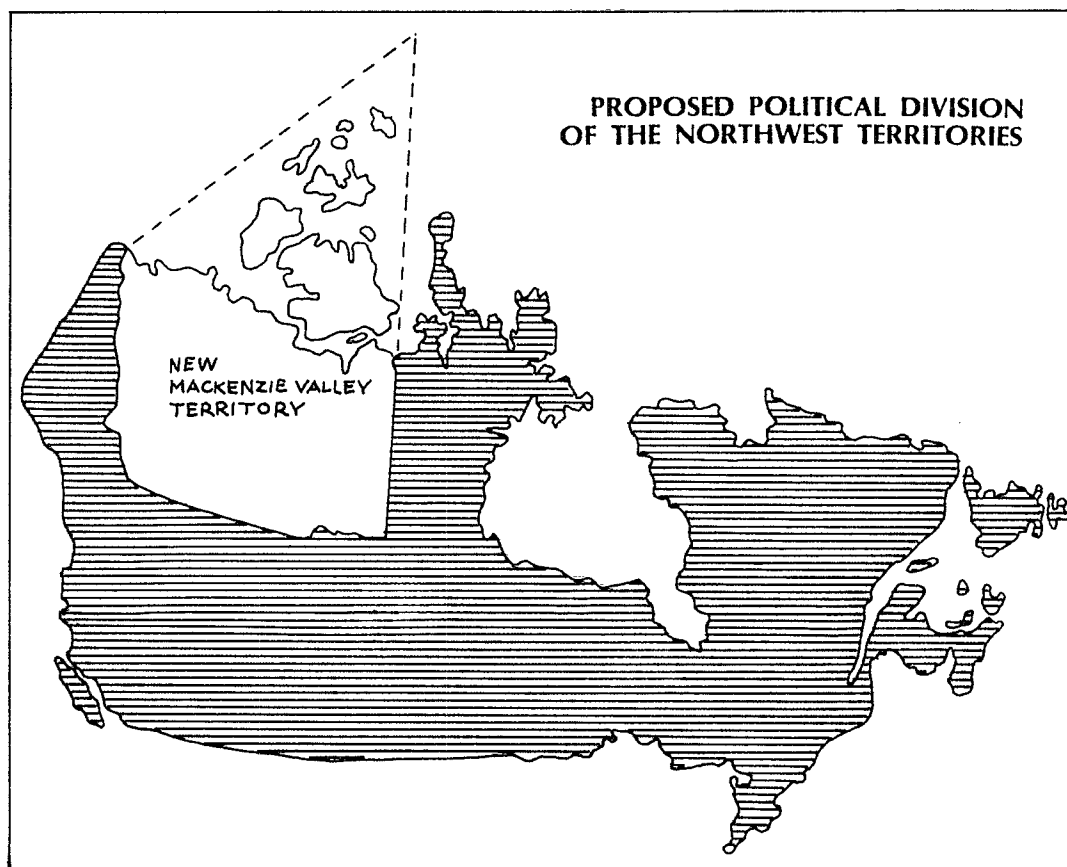
territorialregeringen uden, at der endnu er nået nogen løsning.

I 1978 offentliggjorde CYI en slags „pakkelsøsning“, hvor man talte om Yukonindianernes regering som parallel til territorialregeringen. *Nu ønsker man sin egen regering, det der betyder noget er den politiske magt.* Dette forslag kommer nærmest ved 2) *delvis ophævelse af ejendomsretten.* Umiddelbart virker CYIs krav „blidere“ end kravene i N.W.T., måske fordi indianerne kun udgør $\frac{1}{3}$ af befolkningen.

Metis Associations landkrav:

Efter uenighed med NIB om Dene-erklæringen (se næste afsnit) fremsatte Metis Ass. sit eget landkrav i 1977. „*Our Land, Our Culture, Our Future*“:

Kravet gælder *alle indfødte* i Mackenziedalen. Man kræver *brugsret* til traditionelt udnyttede områder og *vetoret* for udviklingen i territoriet. Man ønsker kompensation for tidligere udnyttelser og

*Metis Ass.'s landkrav for alle indfødte i Mackenziedalen.
Fra Native Perspective, vol. 2, No. 6, 1977.*

for tab af landområder. Via royalty (afgifter for ikke fornyelig ressourceudnyttelser), vil man financiere uddannelses-, socialt- og økonomisk program. Man ønsker større magt til territorialregeringen og ændring af valgreglerne for at sikre de indfødte indflydelse.

I øvrigt foreslås N.W.T. opdelt i to nye territorier, hvorved det ene af de to nye territorier bliver *Mackenzie Valley Territory*.

Her tales der kun om brugsret og ikke ejendomsret, måske fordi Metis vil have

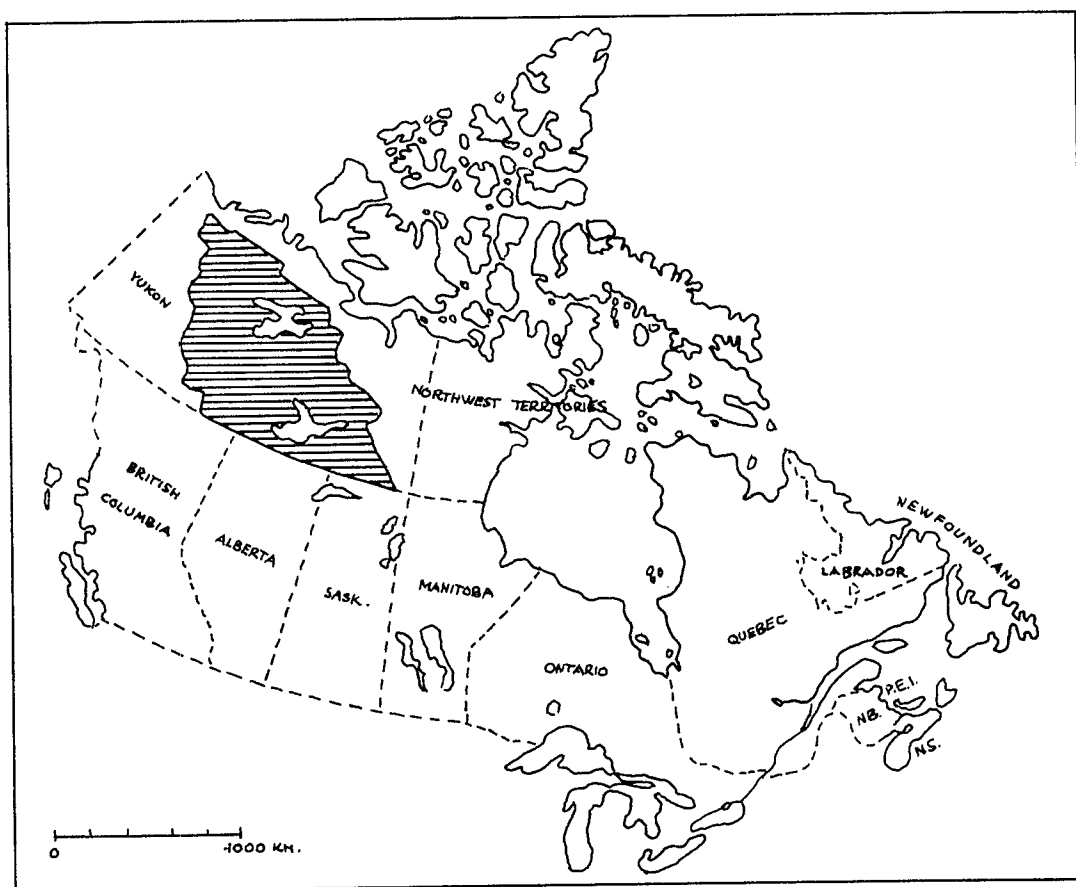
svært ved at påberåbe sig oprindelige rettigheder.

Her er nærmest tale om 2) delvis ophævelse af ejendomsretten.

Dene-indianernes landkrav

I 1976 fremsatte NIB forslag til en *principklæring* om landkrav mellem Dene og føderalregeringen.

Man krævede anerkendelse af sine rettigheder og dannelse af nye relationer til Canada. Ret til selvbestemmelse som et

Dene-indianernes landkrav. Fra: Vort land vort liv, 1976.

særskilt folk, altså selvstyre indenfor føderationen. *Forslaget skal gælde alle indfødte i området.* Man ønsker kompensation for tidligere brug af sit område og en økonomisk udvikling, der er baseret på fornyelige ressourcer.

Uenighed mellem Dene og Metis medførte 2 landkravsforslag for det samme område. Føderalreg. har lagt bl.a. økonomisk pres på de to organisationer for at få dem til at enes om et fælles krav, dette er dog ikke lykkedes.

I juli 1977 blev foreslået en *Metro-model*, dvs. at N.W.T. skulle deles i 3 territorier: 1 med Dene-majoritet, 1 med

Inuit-majoritet og 1 med ikke-indfødtes majoritet. Desuden en slags overordnet regering efter Metro- eller FN-model, der skal tage sig af fælles sager.

Her er tale om 3) *anerkendelse af ejendomsretten.*

Senere – 1979 – er der kommet et oplæg om anerkendelse af Dene Nation gennem *Dene regering*. Man ønsker *magt næsten som provinserne samt speciel oprindelig magt* (aboriginal powers), omfattende relationer til andre oprindelige folk (såvel nationale som internationale) og begrænsninger i den føderale magt (Dene regeringen skal bl.a.

have vetoret overfor udnyttelsesprojekter).

ITCs forslag, „Nunavut“:

I februar 1976 præsenterede ITC sit forslag, „Nunavut“, for føderalregeringen; men i slutningen af 1976 blev det trukket tilbage, fordi lokalbefolkningen var utilfredse med det. I 1977 præsenteredes et nyt forslag, en principaftale, der meget ligner Dene-indianernes erklæring. Man understreger, at de oprindelige rettigheder skal anerkendes, og at man har ret til selvbestemmelse. Med dette forslag er der tale om 3) anerkendelse af ejendomsretten. (*Det første Nunavut-forslag er stort set identisk med COPEs forslag, som der redegøres for senere*).

I efteråret 1979 har ITC fremsat sit sidste Nunavut-forslag. Her tales om Nunavut-territoriet, som i første omgang skal have den samme magt, som den nuværende territorialregering. Efter 15 år ønskes provinsstatus og samme magt, som provinserne har, samt større magt over planlægningen, brugen af land (land use) og kontrol med dette. Man vil stadig gøre krav på landområder ud fra oprindelige rettigheder og håber på ejendomsret til en stor del af Nunavut-territoriet. Det, man her tager hul på, er den politiske udvikling i Nunavut, man forventer så, at landkravsspørgsmålet afgøres senere. Dvs. 2) *delvis ophævelse af ejendomsretten*.

COPEs forslag, „Inuvialuit Nunangat“:

Efter tilbagetrækningen af Nunavut-forslaget, som COPE indgik i, fremsatte COPE sit eget forslag, da man følte, at det hastede med at få en aftale i stand p.

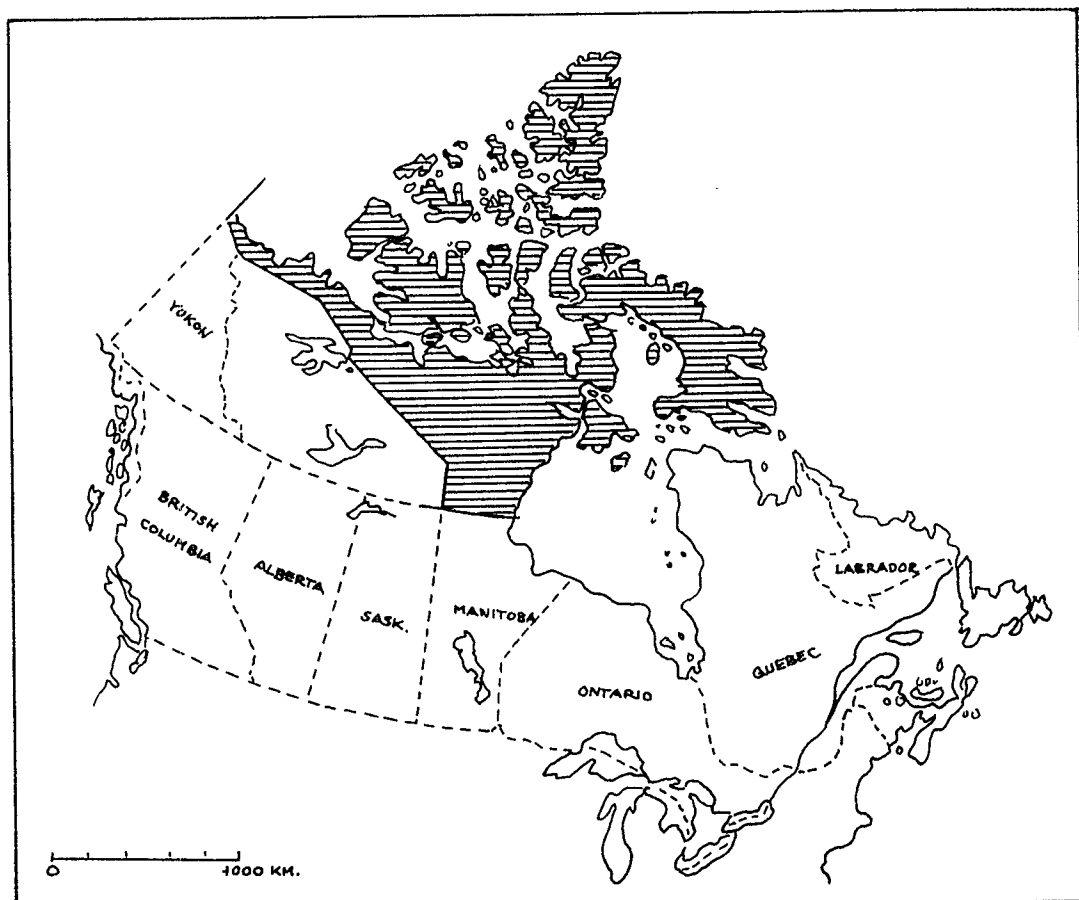
gr.a. truslen om en rørledning samt olie- og gasudvinding i området. *Men man ønsker stadig at være en del af et senere Nunavutterritorium*. COPEs krav gælder for den vestlige del af „Nunavut“.

Forslaget (og der med også ITCs første forslag) skal gælde for personer af inuitafstamning, mindst $\frac{1}{4}$ -blods inuk; desuden er der tale om en bopælspligt på mindst 10 år. Landområdet deles med ca. $\frac{1}{3}$, hvoraf man har almindelig kollektiv ejendomsret, og $\frac{2}{3}$, hvor staten har ejendomsretten, og inuit har eksklusive jagtrettigheder. Man kræver royalt (3 %), som skal bruges til at sikre inuits deltagelse i udviklingsprojekter. Endvidere kræver man kontrol over ikke-fornyelige ressourcer. I disse forslag er der tale om 2) *delvis ophævelse af ejendomsretten*.

14. juli 1978 offentliggjordes COPEs og føderalregeringens „joint position paper“, deres forhandlingsresultat. Det var så meningen, at den endelige aftale skulle underskrives inden 31.10.79, men i mellemtiden havde der været parlamentsvalg i Canada, og den nye konservative regering ville ikke skrive under (uofficielt fordi de indfødte havde fået alt for meget!) *Men lad os se på, hvad COPE egentlig opnåede:*

Specifikke rettigheder, fordele og kompensation i bytte for eksisterende landrettigheder – *altså ophævelse af oprindelige rettigheder*. Et landområde på ca. 12.000 km² (man havde krævet 162.000 km²) Ingen royalt men erstatning på 45 mill. dollars betalt over 14 år. Endelig fik man løfte om større lokal magt.

Samtlige andre indfødte organisationer tog afstand fra aftalen og understre-

Det foreslåede Nunavut-territorium. Fra: Vort land, vort liv, 1976.

gede, at det ikke er den slags aftale, man vil være tilfreds med. Samtlige organisationer understreger, at det er den politiske magt og kontrol, der betyder noget.

James Bay-aftalen

I november 1975 blev den første landkravsaftale i nyere tid indgået mellem to indfødte grupper – Cree-indianerne og inuit i Québec-provinsen – på den ene side, og provins- og føderalregeringen på den anden side. Aftalen blev ophøjet til lov i 1977.

De indfødte grupper var under stort pres, fordi James Bay vandkraftsproj-

jekt allerede var i fuld gang – de havde næppe andet valg end at tage, hvad de blev tilbudt, i hvert fald fortsatte James Bay-projektet under alle omstændigheder.

Aftalen drejer sig stort set om to ting:

a) land og b) penge.

a) Landet deles i 3 kategorier: 1) områder med indfødtes ejendomsret ialt 13.000 km² eller 1,3 % af de traditionelt udnyttede områder. 2) områder, der ejes af provinsregeringen, men hvor de indfødte har eksklusive jagtrettigheder, men James Bay projektet har forret, 150.000 km², 3) områder, der ejes af provinsen, dvs. 100.000 km², og

b) *erstatning på 225 millioner dollars.* Direkte kompensation på 75 mill. betalt over 10 år og royalty fra vandkraftsprojektet på 75 mill., endelig 25 % royalty i 20 år.

Alle andre indfødte organisationer var imod denne aftale, idet man understregede, at man ikke ville bytte land for penge. Det var ikke den slags løsning, man ville være tilfreds med.

Føderalregeringens holdning

Det tidligere omtalte „White Paper“ (hvor de indfødtes særrettigheder foreslås ophævet) blev opgivet p.gr.a. den store modstand fra de indfødte. Efter en højesteretsafgørelse i 1973 (the Nishga Land Claim Case), hvor begrebet oprindelige rettigheder anerkendes, udtalte føderalregeringen, at de indfødte nok havde flere rettigheder, end man før troede. Senere i 1973 offentliggjordes en *policy statement* (politisk erklæring) om *landkrav*, hvori man fastslog, at man ville forhandle de indfødtes krav ud fra begrebet „*aboriginal interest*“ (oprindelig interesse), der *kan* indeholde ting som: landområder, jagtrettigheder, kompensation, indtægtsdeling ved ressourceudnyttelse og deltagelse i lokale og regionale regeringsstrukturer. *Ved at bruge begrebet aboriginal interest i stedet for oprindelige rettigheder undgår man behændigt juridiske forpligtelser. Det er nu gjort til et spørgsmål om politisk vilje i stedet for opfyldelse af nogle juridisk betingede krav.*

I de følgende år foregik der mere eller mindre helhjertede forhandlinger med de indfødte organisationer uden noget resultat.

I 1977 fremkom der en *ny policy statement*, hvori det understreges, at man ikke ville forhandle nogle grænser, der var baseret på etnicitet, idet man sagde, at det var lig med racisme (der tænkes på Denes og ITCs andet forslag).

Endvidere blev det fastslået, at *føderalregeringen ville bibeholde magten over de ikke-fornyelige ressourcer*, ligeledes skulle *territorialregeringerne også blive ved at bestå*. Man erklærede, at *COPEs aftale lå tæt på, hvad man anså for rimeligt*. Man lovede at styrke de indfødtes magt i territorialregeringerne ved at ændre valgreglerne, og via landkravsaftaler kunne de indfødte få del i ejendomsretten samt kontrol med fornyelige ressourcer og med uddannelse.

I august 1978 holdt Faulkner (minister for DINA) en tale, vel nok det mest konkrete eksempel på, hvad føderalregeringen anså som rimelige løsninger:

Han talte om at *styrke lokalråd (band councils) og regionale råd*. Indføre lokalautonomi ved overførsel af magt til lokalrådene (uddannelse, jagtrettigheder og landaftæelser).

Han forestillede sig, at denne art selvbestemmelse ville forme sig som et „*charter*system“, hvor lokalrådene selv kunne bestemme hvor megen magt og ansvar, de ønskede at overtage, og endelig hvornår, de følte sig i stand til dette. Dette forslag lignede mest et forsøg på at splitte de indfødte organisationer, idet lokalrådene står langt svagere i en forhandlingssituation end de landsdækkede organisationer vil gøre. *Faulkner talte overhovedet ikke om „de store løsninger“ – landkravsforslagene – så man kunne un-*

dre sig over, at føderalregeringen på den ene side støtter de indfødtes organisationer økonomisk, hvis man på den anden side ikke vil tage deres forslag alvorligt.

Føderalregeringens holdning må nærmest blive 2) *modificeret ophævelse af ejendomsretten*, idet man fortsat vil satse på udnyttelse af ikke-fornyelige ressourcer, men man vil dog give de indfødte mulighed for at deltage i denne udvikling. Endvidere vil man give dem et landområde af en vis størrelse og en vis lokal magt.

Sammenfatning:

Der ser ud til at være stor afstand mellem, hvad føderalregeringen på den ene side og de indfødte organisationer på den anden side anser for tilfredsstillende og rimelige løsninger. De resultater, der er opnået (James Bay og COPE aftalen), ser ikke for lovende ud, man kunne fristes til at kalde disse to løsninger for „pay off“ – føderalregeringen har købt de indfødtes rettigheder for en sum penge. De andre indfødte organisationer har da også taget afstand fra de to aftaler. De har tværtimod understreget, at *man ikke vil sælge sit land. Det er ikke et spørgsmål om penge, men om magt og kontrol i sine egne områder*. Man kan have føderalregeringen mistænkt for at trække afgørelserne i langdrag bl.a. med Drurykommissionen (der skal foreslå konstitutionelle ændringer i N.W.T.) og en igangværende revision af indianerloven. Måske venter man på, at de indfødte ikke længere udgør befolkningsmajoriteten i N.W.T., eller man venter måske på, at der skal opstå pres p.g.r.a. ikke-

fornyelig ressourceudnyttelse, hvor det gælder om at få en hurtig aftale i stand?

Henvisninger:

- 1) Se Fumoleau, Rene: »As long as this land shall last«. Toronto 1975.
- 2) Canada Year Book, special edition. (Ottawa 1978).
- 3) »Vort land, vort liv« s. 21 (Kbhvn. 1976).
- 4) Bulletin, nr. 1, 1976, s. 10.
- 5) »Vort land, vort liv«, s. 62.
- 6) Native Perspective, vol. 2 nr. 3. 1979.
- 7) Native Perspective, vol. 3 nr. 1. 1979.

se litt. listen

Litteratur:

- Udover nævnte »værker« under henvisningerne:
- Agreement in Principle* between Dene Nation and Her Majesty the Queen in right of Canada, 1976.
- Berger, Thomas: »Nothorn Frontier – Nothorn Homeland«. The Report of the Mackenzie Valley Pipeline Inquiry, vol. 1, Ottawa 1977.
- Hunt, Constance i *Nothorn Transistions vol. II*, s. 5–35 »land claims, implication for land use and resource management«. Ottawa 1978.
- »Indian Claims in Canada«, Indian Claims Commissions Research Resource Center, Ottawa 1975.
- »Inuit Tapirisat of Canada«, et lille introduktionshæfte. 1977.
- »Inuvialuit Nunangat« the proposal for an Agreement-in-Principle between the Government of Canada and COPE. 1977.
- »Inuvialuit Land Rights Settlement« agreement in principle. 1977.
- Kleivan, H. og Nørregård K: »Vort land, vort liv«. Kbhvn. 1976.
- »Native perspective« udgives af Nat. Ass. of Friendship centers, Ottawa.
- Nielsen, Inger-Lise: »Indfødte gruppers kamp for deres landrettigheder i det nordlige Canada, dvs. Yukon og N.W.T.«. Specialeopgave. København 1979.
- »Nunavut« a proposal for the settlement of inuit Lands in N.W.T., ITC, Ottawa 1976.
- »Our land, our culture, our future«. Metis Ass. Yellowknife. 1977.
- »Together Today for our Children tomorrow«. CYI. 1977.
- »Yukon Indian News«, Ye Se To Communications Society, Whitehorse, Yukon.